

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBRT.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Gradišče Stev. 17/1. — Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem uradniku
Naročnina za ozemlje SMS: letno D 60.—, za pol leta D 30.—, za četrt leta D 15.—, mesečno D 5.—, za leto

11.953. — Štev. telefona 552.
— Plača in teži se v Ljubljani

LETO V.

LJUBLJANA, dne 29. aprila 1922.

ŠTEV. 51.

Licijska knjižnica,
Ljubljana

List stane od 1. marca 1922:
celoletno Din. 75.—, t. j. (K 300.—);
polletno Din. 37.50, t. j. (K 150.—);
četrtletno Din. 18.75, t. j. (K 75.—);
mesečno Din. 6.25, t. j. (K 25.—).

VABILO

na

tretji redni občni zbor Zveze gremijev in trgovskih zadrug za Slovenijo v Ljubljani, ki se vrši

v soboto, dne 29. apr. t. l. ob 1/2 4. uri v sejni dvorani posojilnice v Celju

s sledečim dnevnim redom:

1. Pozdrav načelnika Zveze in otvoritev občnega zbora.
2. Poročilo tajništva o delovanju Zveze v drugem poslov. letu.
3. Poročilo blagajnika o zaključku za leto 1921 in o proračunu za l. 1922.
4. Poročilo pregledovalcev računov.
5. Sklepanje o predlogih v zmislu § 12, točke 4 zveznih pravil.
6. Slučajnosti.

Udeležba na občnem zboru je dovoljena samo delegatom gremijev in zadrug, ki so včlanjeni pri Zvezi, v zmislu določb čl. 10, zveznih pravil.

Zveza pozivlja vse gremije in zadruge, da se po svojih delegatih polneštevilno udeležijo občnega zbora.

V Ljubljani, dne 13. aprila 1922.

Zveza trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo, Ljubljana.

VABILO

na

tretji vseslovenski trgovski shod, ki se vrši

v nedeljo, dne 30. aprila t. l. ob pol 9. uri zjutraj

v veliki dvorani Narodnega doma v Celju.

Dnevni red:

1. Problem sanacije valute. Poroča ravnatelj zadrugne zveze Janko Lesničar.
2. Aktualna prometna vprašanja. Poroča I. Mohorič.
3. Organizacija trgovskih zvez. — Poroča ravnatelj Franc Marinšek.
4. Slučajnosti.

Udeležba trgovskega shoda je dolžnost vsega organiziranega trgovstva v Sloveniji, da si začrta program delavnosti za tekoče leto in precizira svoje stališče v vseh javnih in gospodarskih vprašanjih. Udeležbo je prijaviti pripravljalnemu odboru trgovskega gremija v Celju, ki bo skrbel za prenočišča zunanjih udeležencev.

V Ljubljani, dne 13. aprila 1922.

Zveza trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo, Ljubljana.

P. n. naročnike opozarjamo, da bo radi 1. maja (delavski praznik) izšla prihodnja številka šole v sredo, t. j. 3. maja t. l.

Anatol France o obnovi Evrope.

Vsa Evropa si je na jasnem, da je potrebna preroditve v kulturnem in obnovi v gospodarskem oziru. Mnogo se je o tem govorilo in se še govori. Izdajajo se spomenice, prirejajo se konference, snujejo sindikati itd., vendar pa delo nič kaj prav ne gre izpod rok.

Zanimivi so nazori različnih političnih in kulturnih delavcev, ki jih imajo glede tega vprašanja. Naj omenimo, kaj meni o obnovi Evrope slavni francoski pisatelj Anatol France. Ko je Anatol France, ki ga žal med Slovenci malo poznamo, prejel Noblovo nagrado, so mu privedli prijatelji banket, na katerem je imel Anatol France sijajen govor o obnovi Evrope in o miru v Evropi. Dejal je:

Evropo je treba obnoviti. Gre za naše življenje. Dovolj je bojevitiga duha. Seveda moramo zahtevati in dobiti dolžno odškodnino, to je konec koncev naša pravica. Tega pa ne smemo zahtevati z otroško trmoglavostjo od enega samega naroda, zlasti ne takih vsot, katere bi nam ne moge izplačati vse države na svetu, ko bi izpraznile vse svoje blaginje.

Ne pravim svojim rojakom: Nikar ne sovražite, pozabite! Predobro poznam človeško naravo, da bi jih k temu pozival in zaman trosil besede. Jaz pravim: Bodite razboriti! Ljubite mir in ne delajte dejanj, ki bi mejila dalje na brutalno silo, ker ona muči tudi onega, ki ga izvršuje in onega, kateri jo mora pretrpeti! Francozi! Ne težite po hegemoniji, ki ni nikomur več mogoča niti na kopnem, niti na morju! Ne sanjajte o zmagah, niti o zavojevanjih! Ne želite si usode Velike Britanije: nimate vzroka, da ji pridate. Bodimo umerjeni: gre za naše življenje. Zmanjšajmo vojsko, skrajšajmo vojaško službo. Nujna potreba je, da si prihranimo ta grdi, brezuspešni trošek.

V splošni bedi vseh držav je Francija morda najmanj nesrečna. Današnji dan se še prenese a jutrajšnji? Nesreča, katero mi občutimo krozi okrog nas. Širi se po ogromnih ozemljih, vsak dan pridobiva na razmahu in se nam približuje, grozeč, da nas potare. Ako je sploh mogoče, da jo odvrnemo, jo moremo samo z enim sredstvom, z mirom, toda s pravim mirom, a ne z onim, ki obstoji iz puhlih fraz, bombastičnih govorov na mrtvem papirju, temveč z mirom v srcu. Ta mir obnovi Evropo.

Imejmo sočutje in ako ljubimo slavo, ako moramo biti baš prvi narod na svetu, bodimo to po razsodnosti, modrosti in pravici, ki ve kaj je mogoče in kaj je dobro, z mirnim pregledom, ki obsega vse človečanstvo. Poslušajmo lepo Goethejevo besedo: Bodimo dobri Evropejci!

Ta govor je poštna lekcija francoskemu imperijalizmu, ki hoče na vsak način, da se Nemčija več ne opomore, in ki nikakor neče slišati o razoroženju.

Viseča žična železnica v Bakru.

Važni gospodarski, kulturni in politični momenti silijo našo državo, da si zgradi čimprej moderno in obširno pristanišče na Jadranskem morju. Za mala kraljevina Srbija je izza svojega obstojanja iskala izhoda na Jadran. Vodile so se dolge in krvave borbe za izhod na morje, ker samo na ta način bi se moglo zasigurati našemu narodu v Srbiji gospodarsko neodvisnost in polna politična svoboda.

Kot prvi pogoj za uspešen razvoj naroda je porast njegovega materialnega blagostanja, a za to je glavni pogoj zgradba oziroma pomnožitev naših prometnih cest in njih zvez z morskim bregom. Redke so države, katere bi imele ugodnejšo in bolj razvito morskobalo, kjer se bi moglo zgraditi dobra pristanišča, nego je naša država in ni dvoma, da bo zavzemala naša država v doglednem času vidno mesto v pomorskem prometu in trgovini. Velika poveljna gospodarska kriza, katero preživlja cela Evropa, ovira in onemogočuje velikopotezna dela, ki bi bila sicer v normalnih razmerah lahko izvršljiva. Radi tega iščejo naši merodajni državni in gospodarski faktorji sredstvo, da se po najcenejši meri in ako tudi samo provizorično sanira današnji težki položaj, v katerem trpi naša trgovina in zaostaja splošni gospodarski razvoj.

Najcenejše in najhitrejše sredstvo za sanacijo naših trgovskih, eksportnih in importnih razmer do rešenja vprašanja nove železniške zveze bi bila zveza železniške postaje Bakar potom viseče žične železnice z morskobalo. Že maja meseca preteklega leta je dobilo gradbeno podjetje inž. Čavlina in Sladoljev s strani ministrstva saobračaja predkoncesijo za zgradbo viseče žične železnice, koja bi zvezala bakarsko postajo s pristaniščem. V raznih listih se je ponovno razpravljalo o tej zvezi, ki nam bi do definitivne rešitve vprašanja naše zveze z obalo, služila kot zveza, potom katere bi se vršil prenos tovorov na ladje in iz ladji.

Dobili smo o tem načrtu brošuro, iz katere navajamo najglavnejše momente.

Da bi se mogla izvesti predmetna žična železnica, morala bi se sedanja postaja normalne železnice v Bakru, ki se nahaja na koti 262 nad jadranskim morjem, razširiti na severovzhodno stran. Na tem razširjenem delu postaje bi se zgradilo tudi gornjo postajo viseče železnice, kjer bi se moglo poljubno pretovoriti blago iz velikih vagonov normalne železnice v male vagone viseče železnice. Celokupna dolžina železniške trase znaša v horizontalni projekciji 2.470, a padec odnosno vertikalna projekcija trase znaša 258 metrov. Viseča železnica sestoji iz dveh paralelnih medsebojno neodvisnih prog. Na dolnji postaji se bo zgradilo ozkotirno železnico na ročni pogon. Vagoni viseče železnice se bodo na dolnji postaji spuščali na male vagone ozkotirne železnice ter se jih bo tako na ročni pogon vozilo do poljubnega mesta na bregu. Vagoni viseče železnice bodo nosili tovore do

820 kg, kar odgovarja težini, v vinski trgovini običajnega normalnega polnega sode. Za drugo blago je kapaciteta vagonov tudi popolnoma zadostna, ker se da vse blago, predvideno za prenašanje (les za zgradbo in kurjavo, premog, žito, cement, vino, kolonijalno blago itd.) po potrebi in brez vsake škode deliti na manjše dele. Za blago, ki se prevažata alla rinfusa (žito, sadje, premog itd.) se bo uporabljalo specialne vagone.

Projektirana viseča železnica sestoji iz dveh delov: gornji del, kateri gre od gornje postaje do postaje za kretanje, dolnji del, ki gre od postaje za kretanje do dolnje postaje. Med navedenimi postajami se nahajajo podporni stolpi, na katerih je nategnjena jeklena nosna žica (Tragseil), katera je na gornji strani pritrjena, medtem ko so na dolnji na njej obešene uteži za 20.500 kg. Nosna žica je spiralne konstrukcije z 31 mm premerom, jeklena vlačna žica (Zugseil) je pleteničaste konstrukcije in ima 21 mm v premeru. Vlačna žica, koja vleče vagone po nosni žici, bo funkcionirala potom lokomobila z 10 konjskimi silami, ki bo postavljen na postaji za kretanje za dolnji del proge, in drugo lokomobila s 50 konjskimi silami, ki bo na gornji postaji, za gornji del proge. Tudi na vlačni žici so ob koncu, na nižje ležeči postaji, privešene betonske uteži, da bi bila napetost vlačne žice na vseh mestih enaka. Spojitev vagonov z vlačno žico, ki se stalno kreče, se vrši avtomatično s pomočjo posebne naprave (Schrankenlemmapparat). Podporni stolpi, na koje se naslanjata nosna in vlačna žica, bodo iz lesa na betonskih temeljih. Stolpov je vsega 32 komadov. Gornja, dolnja in postaja za kretanje bodo zgrajene iz trdega lesa na betonskih temeljih.

Dolžina proge, horizontalna projekcija znaša 2.250 m; padec znaša: a) na 1.730 m = 20 m; b) na 520 m = 205 m, vsega torej 225 m. Kapaciteta na 1 uro proti morju 100 ton, od morja pa 50 ton. Povprečna tovarna moč vagonov 800 kg. — Brzina vlačne žice 2.3 m na sekundo. Število vagonov za 1 uro proti morju 125 komadov, od morja pa 62 komadov. Oddaljenost med posameznimi vagoni 66 m. Interval polnjenja 1 vagona 29 sek. Število vagonov na strmi trasi 8, a na ravni 27. Težina praznega 420 kg. Ravnikar navedeni tehnični podatki se nanašajo samo na gornjo progo, za doljno progo veljajo pa sledeči podatki: dolžina proge, horiz. projekcija 220 m; padec 30 m; kapaciteta na uro k morju 100 ton, od morja 50 ton; povprečna tovarna moč vagonov 800 kg. Brzina vlačne žice na sekundo 2.3 m. Število vagonov na uro v smeri proti morju 125 komadov, od morja 62 komadov, oddaljenost med posameznimi vagoni 66 m. Stroški bi znašali: 1. nakup zemljišča 400.000 Din., 2. zgradba proge a) mehanski del 600.000 Din., b) železni del 47.000 Din., c) lesena in zidarska dela 720 tisoč dinarjev, d) prigravitvenje terena 170.000 Din., e) pogon 175.000 Din.; 3. park vagonov z rezervo 195 tisoč dinarjev; 4. razširjenje postaje normalne železnice v Bakru 1.615.000 dinarjev; za eventualne nepredvid-

ljive izdatke v iznosu 30 odstotkov 1.176.780 dinarjev. Celokupni stroški bi tedaj znašali 5.099.380 dinarjev.

Kapital bi se na najboljše način nabral potom delniške družbe za zgradbo viseče železnice z emitiranjem 51.000 komadov delnic po 100 Din., kar bi dalo potrebno vsoto.

Ako bi dovolile prometne razmere in bi bilo dovolj vagonov in blaga na razpolago, bi se mogel vršiti promet neprestano skozi 24 ur s samo 1 urno pavzo, ki bi služila pregledovanju proge in pogona. Promet bi se mogel tedaj vršiti celih 23 ur, kar bi znašalo skupaj 345 vagonov, odnosno 3450 ton prevoženega blaga na uro. Omenjena dva lokomobila (10 in 50 konjskih sil) sta popolnoma zadostna za trajni pogon viseče železnice.

Ker je bil gorinavedeni proračun sestavljen že pred Božičem preteklega leta, omenja g. inž. Sladoljev na koncu brošure, da bi bili naravno današnji stroški realizacije tega projekta nekaj večji. Med tem so se pa v še večjem razmerju dvignili transportni stroški za blago, ki se prevažna na vozovih iz bakarskega kolodvora do pristanišča. Tako so tudi porasli stroški transporta z normalno železnico (50 %). Vsled vsega tega ne bi bila rentabiliteta načrta nikakor manjša. Verjetno je tudi, da bo ministrstvo saobračaja ali pomagalo, ali pa popolnoma samo izvršilo razširjenje železniške postaje v Bakru. Tudi se opozarja, da bi se moglo začeti obratovati na viseči železnici še prej nego bi se vložilo celi kapital, tako da bi že sama železnica dajala nadaljna potrebna sredstva za popolno dograjanje vseh objektov.

Dr. Ciril Pfeifer:

Sejmi in narodno gospodarstvo.

I.

Sejme ali semnje imenujemo oni promet, ki se vrši na podlagi posebne sejske pravice (privilegija ali koncesije) na za to določenem prostoru (tržišču, sejišču) in v za to določenem času. Delimo jih z ozirom na predmet tržnega prometa v letne ali glavne in v tedenske sejme (§ 65 o. r.). V novejšem času poznamo še dve novi vrsti sejmov, to so vzorčni sejmi ali vzorčne razstave in borze, ki pa so posebne ustanove s posebnimi predpisi, vsled česar se ne subsumirajo obrtnopravnemu pojmu »sejem«, s katerim operira tudi predmetni članek. Ljudstvo tolmači pojem »sejem« še ožje in razume pod njim le letne sejme, dočim naziva tedenske sejme tržne dneve.

Predmet tržnega prometa na letnih ali glavnih sejmih je vobče vsakovrstno, v prostem prometu dovoljeno blago; izjema je le, če je tržna pravica izrecno omejena samo na posamezne vrste blaga, kakor n. pr. živino, žito, otroške igrače itd. Letne ali glavne sejme delimo zopet v blagovne ali kramarske in v živinske

sejme. Navadno ima vsaka občina, v kateri se vrše letni sejmi pravico do obeh teh vrst, možno pa je tudi, da ima pravico le za eno ali drugo vrsto.

Na tedenskih sejmih se prodajajo živila in surovi naravni pridelki, gospodarsko in poljedelsko orodje, izdelki, ki se prištevajo običajnim postranskim opravilom okoličinov, in navadni predmeti, ki se rabijo vsak dan. K tržnim predmetom na tedenskih sejmih šteje razpis avstr. min. zaotr. zad. od 17. febr. 1897, št. 1229 tudi mlade prašičke, jagnjeta in kozličke.

Druge predmete smejo na tedenskih sejmih na stojnicah praviloma prodajati samo obrtniki, ki v občini stanujejo, obrtniki iz tujih občin le tedaj, če so smeli že od nekdaj v dotičnem kraju na tedenskih sejmih prodajati tako blago ali, če jih k temu pripusti politično deželno oblastvo.

Ne kratač to določilo je vobče vsakdo upravičen posecati sejme in na njih prodajati vsakovrstno blago, ki je v prostem prometu dovoljeno. Seveda velja to le za posamezni, prigodni poset sejmov, ne pa tudi za njih ponovno redno posecanje z blagom, četudi bi se ti sejmi vršili vedno v istem kraju, ker tvori tako redno posecanje sejmov z blagom že obrtni posel, ki se sme izvrševati le na podlagi obrtne pravice. Blago, ki se sme prodajati le na podlagi posebne koncesije, smejo tudi na sejmih razpečavati samo tisti obrtniki, ki imajo zadevno koncesijo.

Toliko kot uvod in v lažje razumevanje sledečih izvajanj.

II.

Sejmi, predvsem letni ali glavni, katerim je iskati izvor še v srednjem veku, so važna narodnogospodarska institucija. Zato jim je z moderniziranjem uprave in s prevzetjem novih nalog tudi država posvetila svojo pozornost. Prevzela je nadzorstvo nad sejmi in je za nje izdala obrtno, zdravstveno-, veterinarsko-, prometno in varnostnopolicijske predpise, deloma v obliki zakonov, deloma v obliki normalij.

Mnogo večji kakor sedaj je bil pomen sejmov v prejšnjih časih, ko še ni bila razvita redna in stalna trgovina. Sejski dnevi so bili narodni prazniki in sejmi zbirališče kmetijskih producentov, trgovcev, rokodelcev in konzumentov. Kmetje so pripeljali svoje pridelke in živino, pripeljali so z vseh vetrov in navzlic slabim prometnim in varnostnim razmeram tudi od daleč trgovci z vsakovrstno robo, rokodelci so razstavili na prodaj svoje izdelke, denarni promet so oskrbovali menjalci. Konzumentom se je nudila ugodna prilika za nakup potrebščin, za kmetijske ljudi je bila to često edina priložnost. Tako se je na sejmih prodajalo in kupovalo, barantalo in mešetarilo, sklepal se za znanja in trgovske zveze, seveda se je tudi pilo, pelo in plesalo, a odgovarjaje tedanjim razmeram je pač malokak sejm minil brez neljubih dogodiljav: tatvin,

informirati. Te informacije smo nabirali osebno od gospodarskih krogov, ki so poslovno prihajali v Beograd ali pa od onih, s katerimi smo se na uradnih potovanjih seznanili, v ostalem smo se poslužili pismene ankete. Pismena anketa se je vršila potom zbornic, zvez industrijev in obrtnikov, pokrajinskih oddelkov ministrstva trgovine in industrije, ostalih ministrstev in njihovih organov, posebno policijskih oblasti. Razen tega so se zahtevali podatki direktno od privatnih podjetij, in sicer celo leto 1919 do polovice 1920, potem zopet v drugi polovici 1921. leta. Podatki so prihajali neredno, enkrat od enega enkrat od drugega, zadostni ali pa nepopolni ali pa se sploh niso dali dobiti. Tudi se je moralo podatke mnogokrat proveriti. Nabiranje podatkov je bilo neobičajno težko, ker je mnogo podjetij, ki ne želijo dati podrobnega poročila o svojem delovanju.

Ko smo smatrali, da smo dovolj informirani, da bi mogli dati malo

prepirov, preteptov ali celo ropov. Tedanji sejmi so bili vsekakor važen faktor za razvoj trgovine, ker so dirigirali blago na kraj velikega povpraševanja po njem, ker so vsled zadostne množine blaga in konkurence regulirali cene in, ker so nudili priložnost za sklepanje trgovskih zvez. Imeli so tudi vpliv na razvoj denarnega prometa. Ne da se jim dalje odrekati, da so zamogli v precejšnji meri učinkovati na povzdigo živinoreje in tudi poljedelstva, ker so brzkone nudili edino ali pa vsaj zelo ugodno priliko za prodajo odvisnih pridelkov. Slednjic se ne sme prezreti, da so pospeševali spoznavanje ljudi, jezikov, krajev in blaga ter tako razširjali duševno obzorje.

Tedenski sejmi ali tržni dnevi, služeči aprovizaciji mest in trgov, so bili podrejene važnosti že z ozirom na tržne predmete, kakor tudi glede na promet, ker se je isti po večini omejeval na prebivalce dotičnega kraja in bližnje okolice.

(Dalje prih.)

Postranski obrti kmetijske in gozdarske produkcije.

V zgornji zadevi je izdal oddelek ministrstva trgovine in industrije v Ljubljani dne 16. februarja 1921, št. 1266 nastopno okrožnico:

Glede vprašanja, kako naj se obravnava prijave oseb, ki hočejo poleg kmetijske in gozdarske produkcije izvrševati katerega njih postranskih obrtov v smislu točke a) člena V ces. pat. z dne 20. decembra 1859, drž. zak. št. 227, ki ne spadajo pod določila obrtne reda, se spoznamo s poverjeništvom za kmetijstvo naznanja sledeče:

Politično oblastvo I. stopnje naj na podlagi prijave ugotovi, če gre res le za postranski posel kmetijske ali gozdarske produkcije v zmyslu navedenega zakonitega določila in v pozitivnem slučaju vzame prijavo enostavno na znanje ter o tem obvesti stranko.

Kot bistveni znaki takih opravil veljajo v praksi:

- opravilo se mora izvrševati poleg kmetijstva odnosno gozdarstva kot postranski posel;
- z glavnim poslom mora biti v tako ozki zvezi, da bi bilo brez njega nemogoče;
- izvrševati se sme le s pripomočki (napravami, stroji itd), katere zahteva racionelno kmetijstvo odnosno gozdarstvo;
- uporabljati se smejo le sicer v lastni kmetijski ali gozdarski produkciji zaposleni delavci, ne pa samo za to postransko opravilo najeti strokovni delavci;
- predmet opravila zamore tvoriti le predelava v celoti ali vsaj po večini lastnih pridelkov glavnega produkcijskega posla, dokler podjetje ne zadobi izrecno industrijskega značaja.

Oglašajte v „Trgovskem Listu“!

jasnejšo sliko o posamezni gospodarski panogi, smo začeli pisati za informacijo javnosti. Pri tem delu pa nas je oviralo intenzivno službeno delo leta 1919-20, kakor tudi dolgotrajna bolezen na jesen 1920. leta. Podatki za članke, ki so bili napisani leta 1920, datirajo po večini iz leta 1919-20 in za leto 1921 se je jemalo ozir nekoliko tudi na podatke iz leta 1921. Večina strok je opisana tekot leta 1921, in sicer po ozdravljenju od dolgotrajne bolezni od četka maja 1921. Članke so bili, kakor hitro so bili napisani, tiskani v Trgovskem glasniku in Jugoslovanskem Lloydju, da je bila javnost informirana. Članke je javnost lepo sprejela in je trgovsko in obrtniška zbornica v Dubrovniku in gospodarski krogi, da naj bi se skupaj izdali. Tej želji se je ustreglo s pričujočo izdajo, ki je izšla kot državna izdaja na temelju odloka gospoda ministra trgovine in industrije dr. M. Spaha, za kar se mu najprisrčneje zahvaljujemo.

Izvoz in uvoz.

Uvoz madžarske opeke na Češko. — Češko trgovinsko ministrstvo je dovolilo, da se uvozi iz Madžarske več stotih vagonov opeke. Komaj so ta ministrski ukrep češki listi objavili, je že padla cena domači opeki in sicer kar za 350 čK pri 1000 opekah.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Sestanek naših in češkoslovaških bankirjev. Na zadnjem praškem velikem sejmu se je sklenilo med našimi in češkoslovaškimi predstavniki, delati za vzpostavljenje čim tesnejših vez med Jugoslavijo in Češkoslovaško. V to svrhu se bodo sestali v kratkem v Beogradu na konferenci naši in češkoslovaški bankirji. Na konferenci se bo razpravljalo o vlogi, ki jo naj prevzamejo banke v svrhu olajšanja trgovine med obema državama.

Pocenitev češkoslovaškega sladkorja. Češkoslovaško društvo za izvoz sladkorja je znižalo ceno vsakovrstnega sladkorja za zvoz za pol češkoslovaške kro- ne pri kilogramu.

Industrija.

Kriza v Italijanski industriji papirja. 20 vodilnih papirnic Italije proizvaja komaj polovico toliko papirja, nego lani. Glavni vzrok za nazadovanje produkcije je ceni uvoz iz inozemstva, zlasti iz Nemčije, ki je vsled nizkega stanja svoje valute v stanu, velike množine papirja najboljše kvalitete izvoziti v Italijo.

Denarstvo.

Novo češko posojilo Avstriji. Vlada je poslala poslanski zbornici zakonski predlog glede kredita 500 milijonov K, ki naj se dovoli Avstriji.

Konkurz švicarske banke. Švicarska banka »Banque de Credit Commercial et Agricole« je ustavila izplačila. Pasiva znašajo 650.000 šv. fr., aktiva pa 200.000 šv. fr. v precej dvomljivih papirjih.

Carina.

Nova carinska tarifa v Rusiji. Od 15. aprila je uvedena v Rusiji in zveznih republikah nova carinska tarifa za trgovanje z Evropo.

Italija je znižala carino na sladkor. Kakor čujemo, je vlada znižala carinski aggjo za sladkor za leto 1922/23 na 0.07. S tem je uvoz sladkorja v Italijo izredno olajšan.

Promet.

Za naše trgovsko mornarico. Prometni minister je zahteval kredit v znesku 10 milijonov dinarjev, ki naj bi bil dan kot posojilo paroplovni družbi »Dalmatia«. Ta vsota bi služila v nakup velikega prekomorskega parnika.

Petrograjska luka popolnoma odprta. Z ozirom na sklep rusko-nemške pogodbe bo petrograjska luka odslej sprejemala znatno večje množine blaga kakor dosedaj. Parniki, ki so doslej pristajali v Rigi in Revalu, bodo nadalje dirigirani v Petrograd. V petrograjskem pristanišču morejo na dan izkrepati 50.000 pudov blaga.

Kakor je iz pregleda razvidno, v tej izdaji niso opisane vse industrije, marveč samo nekatere, kakor so pač prihajali podatki in kakor jih je bilo moči opisati. Ravno tako so opisane tudi osnovnice za industrijo, medtem ko o industriji sami ni pisano, kakor na primer o konzervni industriji itd. Pisano je pač o sadju, zelenjavi, živini kot osnovah, a o industriji ni pisano, ker se bo o njej govorilo v drugem delu. Ostale industrije bodo opisane v drugi knjigi.

Razvrstitev člankov v knjigi odgovarja v glavnem razporeditvi blaga v naši carinski tarifi.

Zeleso se je, da se da hitro čim več in čim boljše; stvar čitatelj je, da sodijo, v koliko se je to doseglo. Vendar upamo, da bo ta knjiga služila čim boljše seznanjenju z našo industrijo in obrti, ter njih važnostjo in s tem spoznavanju naše države in njenemu dobru.

V Beogradu, januarja 1922.

Pisatelj.

Podlistek.

Naša industrija in obrti

njih osnovnice, stanje, odnošaji, pomen poti, preteklost in bodočnost.

I. Del.

od Milivoja M. Savića, načelnika ministrstva trgovine in industrije.

Predgovor.

Po osvoboženju in ujedinjenju smo počeniši z delom v novoustanovljenem ministrtvu trgovine in industrije kmalu uvideli, da je neobhodno potrebno za lastno poslovanje kakor tudi za informacijo drugih izvršiti podrobno anketo o gospodarskem stanju države. In to iz tega vzroka, ker niso gospodarskega stanja cele države poznali niti najbolje informirani in ker se gospodarski krogi iz različnih krajev niso vzajemno niti osebno niti poslovno spoznavali. Najprvo je bilo treba sebe informirati šele potem poskušati tudi druge

Naznanila trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Kolkovanje vlog za železniške reklamacije. Trgovska in obrtniška zbornica opozarja vse interese, da veljajo pri reklamacijskem postopanju glede pristojbin po naredbi ministrstva s obročaja št. 37.286 z dne 16. novembra 1921 sledeči predpisi: Reklamacijske vloge, v katerih se prosi za povračilo škode, so proste kolkovine po točki 1. iz zakona o taksah z dne 27. junija 1921, izvzemši one slučaje, v katerih je prošnja neumestna. Pri neumestnih prošnjah je treba doplačati za kolkovino prošnje 2 dinarja, za kolektivno za rešitev 5 dinarjev. Kolkovine proste so reklamacijske vloge samo v kolikor se nanašajo na prvo reklamacijo. Vse nadaljne vloge v isti reklamacijski zadevi so podvržene predpisani kolkovini 7 dinarjev. Enako so refakcijske prošnje podvržene kolkovini. Razen tega se ima v zmislu zakona o taksah z dne 17. junija 1921 tarifna postavka 33 odbiti od izplačane vsote 1/2% za pobornice. Za cesije se plača 1/2% dobljene odškodnine. Polnomoči morajo biti kolkovane s koleki 2 Din (člen 15 imenovanega zakona). Trgovska obvestila in nakazila se kolkujejo kakor menice po lestvici I. Glasom obvestitve ministrstva za promet se smatra vsaka urgenca kot nadaljna vloga, katera je podvržena predpisani kolkovini.

Carinjenje in zdravstveni pregled izvoza živine v Italijo. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani opozarja interese, da je generalno zdravstveno ravnateljstvo kraljevine Italije odredilo v sporazumu s finančnim ministrstvom, da se v svrhu olajšanja hitre odpreme zaklane živine in mesa iz naše države in iz Madžarske v Italijo carinjenje in zdravstveni pregled pošiljatev, ki so namenjene za mesta, kjer se nahajajo carnarne v zaledju, izvrši v dotičnih namembnih postajah, namesto na meji. To postopanje pride v poštev za enkrat za Turin, Tranto, Novaro, Como, Milano, Genova, Benetke, Udine, Verona, Florenca, Rim in Trst.

Razno.

Poštne pristojbine se s 1. majem povišajo za 100%.

Vodna plovba na Slovaškem. Da bi se tudi severna in srednja Slovaška približala po vodni cesti k pristanišču v Bratislavi, nameravajo zgraditi kanal iz Sereda v Bratislavo čez Seno, s katerim ima biti spojen Vag z Donavo. V Seredu bodo postavili elektrarno s 40 do 50 k. s., ki bo dajala razsvetljavo in pogon zapadni Slovaški.

Saško-češka paroplovna družba v čeških rokah. Pred nekaj dnevi je prešla Saško-češka paroplovna družba v roke češkega konzorcija, in sicer na ta način, da so Čehi veliko večino nemških delnic odkupili, kar se je tem lažje izvršilo, ker je zadnji čas nemška marka zelo padla. Delnice omenjene nove družbe so v nekaj dneh poskočile s 100 na 180.

Povišanje tarifov na nemških železnicah. S 1. majem bodo železniške tarife v Nemčiji zopet povišane za 20%.

Nemško-finski gospodarski odnošaji. Te dni je bila sklenjena v Berlinu ožja gospodarska pogodba med Nemčijo in Finsko. Uredila so se predvsem vprašanja glede medsebojnega prometa trgovskih potnikov, železniškega in pomorskega prometa ter kompetence konzularnih uradov. Pogodba vsebuje izjavo, da sta obe državi pripravljene za sklep gospodarske pogodbe na široki podlagi.

Angleške državne finance v pretečenem letu. V pretečenem finančnem letu, ki je bilo zaključeno z 31. marcem, je imel državni proračun Anglije 54 milijonov funtov šterlingov prebitka. — Računalo se je, da bo imela Anglija okrog 80 milijonov funtov prebitka, toda rudarski štrajh in drugi nepredvideni dogodki so znižali prebitke na 54 milijonov. Celokupni dohodki so znašali 1124 milijonov funtov šterlingov, stroški pa 1070 milijonov funtov šterlingov.

Setev riža v Italiji. V Italiji je letos posejanega z rižom 32 milijonov hektarjev polja, to je za 3 in pol odst. več, nego lani.

II. orientalni sajam v Bratislavi (Čehoslovaško) bo od 9. do 16. julija 1922. Informacije zanj daje čehoslovaški konzulat v Ljubljani.

Trgovski register.

Vpisi v trgovski register. Vpisale so se nastopne firme: v Celju **Mejavšek & Hykel.** Firma izdeluje umetni kamen, tla iz teraca in azbesta, pokriva stavbe z lesnim cementom, tlakuje ceste z asfaltom in trguje s stavbnim materialom na debelo. Podpis firme: Firma podpisuje vsak družbenik samostojno. — V Cerknici pri Rakeku: **Butina & Kajfež.** Trgovina z mešanim blagom. Javna trgovska družba izza dne 5. avgusta 1921. Družbo zastopa vsak družbenik posamezno ter jo podpisuje sam tako, da postavlja pod njeno napisano ali natisnjeno besedilo svojeručno svoje ime. — V Gaberju pri Celju: **Alojz in Ivan Knez.** Zlatarska in draguljarska delavnica. Javna trgovska družba izza dne 1. januarja 1922. Pravico postopanja ima vsak družbenik samostojno. — V Kočevju: **Merkantilna banka,** nemško: **Merkantillbank;** italijansko: **Banca mercantile;** francosko: **Banque mercantile;** angleško: **Mercantile bank** je delniška družba. Firma podpisujeta pod njeno napisano, natisnjeno ali s štampiljo odtisnjeno besedilo dva člana upravnega sveta ali en član upravnega sveta in ravnatelj ali njegov namestnik ali za to pooblaščen uradnik ali ravnatelj in njegov namestnik ali za to pooblaščen uradnik, in sicer prokurist s črkama »p. p.« (per procura) pred imenom, uradniki, pooblaščen za sopolpisovanje, pa s pristavkom »s p. p., t. j. »s pooblastilom«. — V Ljubljani: **Industrijsko-električno podjetje, ing. Turnšek & Co.** Projektiranje in izvrševanje industrijskih in obrtnih podjetij in naprav, prodajanje strojev, orodja in tehničnih potrebščin vsake vrste, je javna trgovska družba izza dne 15. februarja 1922. Družbo zastopata in podpisujeta oba družbenika, in sicer vsak samostojno, ter jo podpisujeta tako, da postavlja pod njeno napisano, natisnjeno ali s štampiljo odtisnjeno besedilo eden izmed družbenikov svoje ime.

XXII. redni občni zbor Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani.

(Konec)

Pasiva: Glavnica 50 milijonov, rezerve 41 milijonov (za 2 in pol milijona več), pokojninski sklad 2 in pol milijona, vloge na knjižnice 170 milijonov (za 73 milijonov več), upniki 787 milijonov (za 424 milijonov več), transitarne obresti 416.000 K, neizplačana dividenda 219.000 K, prehodne postavke, reeskont in ostala pasiva 23 milijonov, čisti dobiček všteti prenos iz l. 1920 v znesku K 336.792.35 znaša 13 milijonov 209.959.29 K (za K 3.330.000 več kot leta 1920).

Račun zgube in dobička izkazuje kot celotne prejeme K 31.633.200 (za 10 in pol milijona več), od katerih odpade na donos obresti K 17.623.815 (8 milijonov več), na iznos bančnih poslov K 13.549.580 (3 in pol milijona več), na iznos realitet K 123.012 in na prenos dobička 1920 K 336.792. Prejemkom stoji nasproti izdatki za upravne stroške K 2.684.868 (1 milijon več), za plače K 11.301.922 (5 milijonov več), za davke in pristojbine K 4.369.865 (2 milijona več), odpis inventarja 66.584.23 kron.

Občni zbor je določil iz čistega dobička poleg statutarnih tantijem upravnemu svetu in nadzorstvu K 7.500.000 za izplačilo 15 odstotne dividende, 2 milijona 500.000 kron za dotacijo rezerv, 1 milijon kron za dotacijo pokojninskemu skladu, 400.000 K za remuneracijo uradništvu. Ostanek K 622.642.59 se prenese na novi račun.

Izplačevanje 15 odstotne dividende za leto 1921 in sicer proti kuponu št. 21 v znesku 60 kron na delnico se vrši počenši s 25. aprilom t. l. pri centralni banke v Ljubljani in podružnicah v: Brezicah, Celju, Gorici, Kranju, Mariboru, Novem Sadu, Ptujju, Sarajevu, Splitu in Trstu, nadalje pri Hrvatsko-slavonski zemaljski hipotekarni banki v Zagrebu, pri Zivnostenski banki v Pragi in njeni podružnici na Dunaju.

Nadalje je pooblastil občni zbor upravni svet, da prevede v lastnem delokrogu v primernem času zvišanju delniške glavnice od 50.000.000 na 100 milijonov kron.

Pri dopolnilnih volitvah v upravni svet so bili gg. dr. Ivan Tavčar, Leo

Souvan in Andrej Jakil zopet izvoljeni. V nadzorstvo so bili izvoljeni gg. Eugen Legat, dr. Peter DeFranceschi, Avgust Jenko, Fran Pretnar in Anton Skof.

Izstopivšima članoma upravnega sveta gg. arhitektu Fran Krasnyju in Gabrijelu Jelovšku, in bivšemu članu nadzorstva banke dr. Franu Černetu je bila izrečena za njihovo dolgoletno sodelovanje pri banki zahvala.

Tržna poročila.

Novi Sad. Pšenica baška odnosno sremska (78 kg, 2 odst.) je bila ponujana po 1700, ječmen baški (63 do 64 kg) ponujani po 1300, oves baški odnosno sremski zaključen po 1200, kuruza ab Novi Sad zaključena po 1180, kuruza ab ladja Donava ponujana po 1140, svinjska mast, baška postaja, netto, ponujana po 8200 K. — Od dne 26. aprila je uvedeno kotiranje v dinarjih.

Cene vinu na bivšem Štajerskem so sledeče: Navadna mešana vina 25 do 30 kron, sortirana vina 30 do 35 K, najboljša 35 do 40 K.

Hmelj. Cene prvovrstnega hmelja 3100 do 3200 čK, srednjega 3000 čK za 50 kg. Zadnje dni se je izvršilo precej nakupov.

Mariborski trg. Debeli voli 30—35 kron, poldebeli 28—30 K, plemenski 28 do 33 K; bikli z klanje 22—28 K; klavne krave, debele 22—30 K, plemenske krave 16—22 K, krave za klobasarje 14—18 K, molzne krave 18—22 K, breje krave 18—22 K, mlada živina 21—32 K. — Prašiči: 6 do 8 tednov stari po 400—800 K, 3 do 4 mesece stari 1000—1200 kron, 4 do 6 mesecev stari 1500—1800 kron, 1 leto stari 3000—3500 K. Za polpitane svinje so za 1 kg žive teže plačevali po 54—56 K, za polpitane za 1 kg

Pridatke za Nat. Reg. blagajne

kontrolne trakove, šekovne zvitke, barvo itd. **dobavlja ANTON RAVHEKAR,** Ljubljana, Pred Lokočjo 20. Glavna zal. pridakov NRK.

AVTO

bencin, pnevmatika, olje, mast, vsa povrnila in vožnja. Le prvovrstno blago in delo po solidnih cenah nudi **Jugo-Avto,** d. z. o. z. v Ljubljani.

Sava Sekulić

agenturno - komis. zavod v Sarajevu sprejema zastopstva kakor tudi vsakovrstno blago v komisijo.

Tovarniška zaloga.

Matija Trebar
Ljubljana
Sv. Petra cesta št. 6.
Telefon 539.

Mednarodni transporti
Antonio Biancheri & Comp., Postojna
Centrala: Ponteba.
Podružnica: Postojna (Poštni predal 17). Villach (Poštni predal 51)
Agentura: Prestranek, Trbiž, Arnoldstein.
Oprema vsake vrste blaga.
Specijalna odprema živil, žive in zaklane živine v kateri koli kraj.

Vsa naročila za Jugoslavijo sprejema medn. trg. sped. in sklad. d. d. »Orient«, podružnica Ljubljana, Sodna ulica šte. 3.

Ustanovljeno leto 1896

mrtno teže po 60—68 K. — Cene mesu: volovsko meso 1 kg 48—60 K, meso od bikov, krav in telic 48—60 K, telečje meso I. vrste 52 K, II. vrste 48 K, svinjsko meso sveže 72—80 K.

Borza.

Borza.
Zagreb, devize: Berlin 25.25—28.50, Bukarešt 57—60, Milan 390—406, London 330—337, Newyork 620—700, Praga 145—150, Švica 1300—1350, Dunaj 0.955—0.975, Budimpešta 0.50—10, Valute: dolar 65, avstr. krone 0.95, češke krone 150, franki 655—690, napoleoni 215, lire 390—397. Jadranska banka 300—305. Ljub. kreditna banka 140. Slov. eskomptna banka 168—170. Trbov. premogokopna družba 260—265. Beograd, devize: Berlin 26, Pešta 9.85—9.90, Rim 370, London 308, Pariz 650, Praga 188, Švica 1310, Dunaj 0.96, Newyork 67.

Curih: Berlin 1.81, Newyork 5.14, London 22.74, Pariz 47.50, Milan 27.45, Praga 10.02, Budimpešta 0.65, Zagreb 1.87, Varšava 0.13, Dunaj 0.06%, avstr. krone 0.067%.

Iščem

stalnega odjemalca jajc in vsakovrstnih deželnih pridelkov.

Cenjene ponudbe naj se pošiljajo na upravništvo tega lista.

Objava.

(V pojasnilo lesnim, kakor tudi ostalim gg. trgovcem.)

Podpisani opozarjam cenjeno občinstvo, kakor tudi gg. trgovce, da ni odslej nikakor več pooblaščen moja soproga Ivana Marenk iz Nomenja št. 9 za sklepanje nikakršnih pogodb, bodisi lesno ali špecerijsko-trgovskega značaja. — Ravno tako nima pravice prodajati nobenega lesa, kakor tudi prejemati kak denar na kupno ali prodajno pogodbo.

Stranke, katere tej hiši kaj dolgujejo, naj obračunajo edinole z menoj, oz. mojim sinom.

Vsako drugačno postopanje se bode smatralo kot neveljavno.

Mihael Marenk, posestnik in gostilničar. Nomenj, 24. aprila 1922.

Pozor trgovci in posestniki skladišč!

Proda se **pes „Doberman“**

ki je izboren čuvaj za dom in osebo. Cena po dogovoru.

Naslov pove upravništvo Trgov. lista.

Erjavec & Turk

PRI „ZLATI LOPATI“
trgovina z železnino in cementom
Ljubljana, Valvezorjev trg 7
preje Hammerschmidt (Mühlhelsen)
nasproti Križanske cerkve.

Trgovaška banka, d. d., Ljubljana

Poziv k subskripciji novih delnic

Izredni občni zbor Trgavske banke, d. d., Ljubljana, je sklenil dne 25. marca zvišati delniško glavnico

od K 10.000.000 — na K 30.000.000 —

z izdajo

50.000 novih delnic á K 400 — nom. v skupnem znesku K 20.000.000 —

pod sledečimi pogoji:

1. Dosedanji delničarji imajo pravico prevzeti na podlagi vsake stare delnice eno novo á K 400 — nom. po K 480 —, več 5% obresti od nom. K 400 — od dne 1. februarja 1922. do dne plačila.

2. Vsi oni subskribenti, ki so že pri prejšnji emisiji subskribirali in znesek vplačali, dobe nove delnice pod istimi pogoji, kakor pod točko 1.

3. Nedelnarji dobe delnice proti takojšnjemu plačilu po tečaju K 530 —, več 5% obresti od nom. K 400 — od dne 1. februarja 1922 do dne vplačila.

4. Nove delnice so deležne čistega dobička za leto 1922. in opremljene s kuponom za leto 1922.

5. Nove delnice se izročijo subskribentom tekom leta 1922.

6. Repartitijo delnic, določenih za nove delničarje, si pridržuje upravni svet po končanem subskripcijskem roku.

7. Subskripcija novih delnic, se vrši od dne 3. aprila do dne 3. maja 1922 in sicer:

- pri Trgovski banki d. d., Ljubljana (začasni poslovalnici v Beethovnovi ulici št. 10) in njeni podružnici v Mariboru;
- pri Kmetijski posojilnici Ljubljanske okolice, r. z. z. n. z., Ljubljana.

8. Ako bi se posameznim subskribentom ne moglo dodeliti polno število podpisanih delnic, se vplačani zneski pridržijo in se bodo dodelitev manjkajočih delnic izvršila pri novi subskripciji.

V Ljubljani, dne 25. marca 1922.

Upravni svet
Trgavske banke, d. d. Ljubljana.

Elektrotehnično podjetje

Leop. TRATNIK

Ljubljana, Sv. Petra cesta 25 — Maribor, Koroška cesta 3.

Naprava kompletih elektrarn za vsako napetost. — Zaloga raznih strojev, svetil, žarnic in inštalacijskega materiala — Popravila elektromotorjev.

Naslov za brzojavke: Motor Ljubljana. — Naslov za brzojavke: Motor Maribor.

Načrte in proračune na zahtevo.

Na drobno!

Na debelo!

Vse vrste usnja: boks, ševro, črni in barvani, prodaja trgovina usnja

J. MARCHIOTTI, LJUBLJANA

Sv. Petra cesta števil. 30.

Underwood

najboljši ameriški pisalni stroj sedanosti

Opalograph

razmnoževalni aparat, razmnožuje strojno in ročno pisavo polom neizrabljive steklene plošče.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

The Rex Co. Ljubljana, Gradišče 10.
Moderno urejena popravilnica vseh pisalnih strojev.

Brzojavi: Hedžet

Manufakturna trgovina na veliko

Telef. št. 75.

Manufakturna trgovina na veliko

Hedžet & Koritnik — Ljubljana

Manufakturna trgovina na veliko

Frančiškanska ulica 4

M. KUŠTRIN

LJUBLJANA

Tehniško in elektrotehniško podjetje. Trgovina s tehničnimi in elektrotehničnimi predmeti na drobno in na debelo. Velika zaloga vseh vrst gumija, kolesne in avtomobilske pnevmatike. Slavno zastopstvo polnogumijastih obročev iz tovarne »WALTER MARTINY«. Na razpolago je hidravlična stiskalnica za montiranje polnogumijastih obročev.

Centrala: **LJUBLJANA, Rimska cesta števil. 2.**

Telefon števil. 588. Brzojavi: **Kuštrin Ljubljana.**

Podružnice: **LJUBLJANA, Dunajska cesta števil. 20.**

Telefon števil. 470.

MARIBOR, Jurčičeva ulica števil. 9. Telefon števil. 133.

BEOGRAD, Knez Mihajlova ulica števil. 3.

Zastopstvo za aparate „Fleco“ proti lomljenju svetrov.

Uvoz in prodaja raznovrstnega inozemskega manufakturnega blaga.

A. & E. SKABERNE

LJUBLJANA

Posebni oddelek za pletenine, trikotažo in perilo.

Tehnični oddelek

izdeluje

stabilne akumulatorske baterije in popravila.

Tovarna

„Akkumulator“

d. z o. z.

v Mariboru

Pisarna: Marijina ulica števil. 10.

Kovinski oddelek

izdeluje

električne armature in navadne pipce.